

Çəkdim ki, izim qala...

Ədəbiyyatçılar dünyaya gəlişimizlə gedişimiz arasında bir sözlük, riyaziyyatçılar bir rəqəmlik, bəstəkarlar bir notluq, rəssamlar da bir fırçalıq məsafənin olduğunu deyirlər. Olmaq-ölmək fəlsəfəsi yaranışdan bu günə kimi düşündürüb insani. An məsələsi bütün zamanların cavabı tapılmaz sualı olub.

Anı ölçmək istəyimiz ilk baxışdan alın yazımıza qarşı çıxdığımızı sərgiləyə də insan olaraq anlayırıq ki, salındığımız İlahi çərçivədən kənara çıxa bilmərik. Yəni bütün yaradılmışların qəlibi, çərçivəsi var...

Təkcə qurub-yaratdıqlarımızla deyil, həm də dağılmasını tezləşdirən əməllərimizlə təngə gətirdiyimiz yer üzü, Yer kürəsi mənə çərçivəyə sığmayan şəkil xatırladır. Elə bir şəkil ki, əvvəllər ağ-qara idi. İndi isə rəngi çox dəyişib, qırmızı çoxalıb. Bilirsiniz niyə? Ona görə ki, hər yerdə qan tökülür, insan ölür, uşaqlar yetim qalır. Bəzən bir insan ömrü bir şəkilin ömründən də qısa olur...

Əvvəllər tez-tez eşidərdik: "Şəkil yandı"... İndi insan, yer-göy, bütün dünya yanır...

Bax, bu yazdıqlarımdan sonra sizi onun şəkili dünyası ilə tanış etmək istəyirəm. Şəkil çəkmək Azərbaycanın qocaman fotoqrafı, DİN-in mətbu orqanı olan "Mübariz keşikdə" qəzetinin fotomüxbiri

Üzeyir Muradovun hobbisi deyil, sənətidir. Az qala, 60 il, zarafat deyil...

80 yaşın yoxuşuna qalxdıqca nəfəsi təngisə də çəkmək həvəsi hələ sönməyib. Yənə də əlində fotoaparatu gördüyü, sevdiyi və seçdiyi anı çəkir Üzeyir dayı. Xidmətimizin əməkdaşları, hamımız ona dayı deyirik.

Üzeyir Muradov 1937-ci ildə Bakının ən böyük kəndlərindən olan Buzovnada Həsən kişinin ailəsində dünyaya göz açıb. O da 1941-1945-ci illər müharibəsinin ağrısını-acısını, aclığını görüb. Bütün çətinliklərə sinə gərib, oxuyub, öyrənib. Azərbaycan Dövlət Universitetinin Geologiya fakültəsində təhsil alıb.

Üzeyir müəllim, sözün əsl mənasında, maraqlı müsahibdir. Onunla söhbətləşəndə, dərldləşəndə insan vaxtın necə gəlib-gətdiyinin fərqi nə var. Şahidi olduğu hər hansı bir hadisəni elə şövqlə danışır ki, yaddaşına və söz ehtiyatına valeh olursan. Vallah, elə "söz adamları" görmüşəm ki, sözü-sözə calayıb cümlə şəklinə sala bilmir.

O, dərini heç kimə danışmır, bilənlər onsuz da bilir...

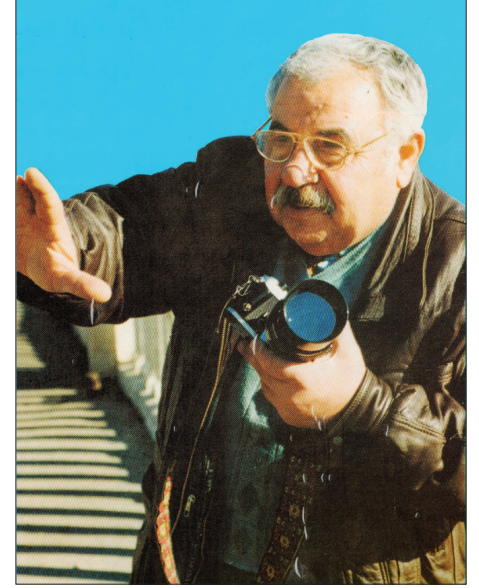
Deyirlər ki, "Eyfel qülləsi"nin tikintisində işləyən fəhlələrdən nə etdiklərini soruşanda biri cavab verir ki, daşı-daş üstə qoyub işimi görürəm, digəri isə: "Mən "Eyfel qülləsi"ni tikirəm, tarixdə izim qalsın",-deyə cavab verir.

Üzeyir Muradov çəkdiyi fotolarla həm də bir tarix yazır. Onun arxivində bu gün düşmən tapdağında olan torpaqlarımızdan çəkilmiş elə kadrlar var ki, baxanda göz yaşlarını saxlaya bilmirsən. Bəli, şəkil yaddaşa çevriləndə, bir millətin keçmişini, gələcəyini özündə ehtiva edəndə o, əbədiyaşarlıq statusu qazanır.

Yaşının bu vədəsində də vaxtsız itirdiyi iki oğul övladının yadigarlarına, nəvələrinə, nəticələrinə yaxşı baxmaq, onların nədənsə korluq çəkməmələri üçün işləyir, çalışır, qaçır-qovur. Bax, elə mənə, ona görədir ki, "çörək ağacı" olan fotoaparatu həmişə gözünün üstündədir. Elimizin adəti var: "Çörəyi öpüb göz üstünə qoyarlar"...

Dərdin yelləncəyi çiyindən asılsa da yaşının bu vədəsində qaməti şaxdır, gümrəhdirdir. Dostluqda da sadıqdır, Amma dostu da hərdən ona xəyanət edir. Bıqları "sarılıq" xəstəliyinə tutulub. Nə qədər desək də, siqaretdən əl çəkmir bu kişi. Hərdən də zarafata salıb deyir ki, siz yanımda olmayanda mən onunla söhbətləşirəm, dərldləşirəm.

Arxivində milyondan çox neqativ var. Azərbaycanın sayılıb-seçilən, adı tarixə düşən şəxsiyyətlərinin, sənət adamlarının şəkillərini çox çəkib vaxtilə. Aşıq Şəmşirin, Mir-cəlal Paşayevin, maestro Niyazinin, Səttar Bəhlulzadənin, Əfrasiyab Bədəlbəylinin, Aydın Qaradağlının şəkillərini çəkərkən yadında qalan xatirələri danışdıqca kövrəlir foto

sənətimizin ağsaqqalı...

Bu gün doğma torpaqlarda, yad əllərdə qalan Dədə Ələsgərin qəbrini dünyanın düz vaxtında, 1968-ci ildə çəkib. Eh, kim bilir indi Dədəmizin qəbri nə vəziyyətdədir, uçulubmu, dağılıbmı? Yaxşı ki, şəkillər var...

Və nə yaxşı ki, bu gün bizimlə bir sırada addımlayan, yoruldu, usandı deməyən, hörmətli qələm adamı, Əməkdar Jurnalist Cavid Xaspoladovun təbircə desək: "Ağlar-güləyən" Üzeyirimiz, Üzeyir dayımız var.

Doğum günün mübarək, əziz dost, gözəl insan. Allah 100-ü haqlamağı da nəşib eləsin. Hələ çəkiləsi, hələ şəkilibşəkil deyiləsi çox sözün var.

Hafiz Təmirov,
polis kapitani